

واکاوی سناریوهای پیش رو در توافق هسته‌ای ژنو

به ضمیمه مروری بر مذاکرات ژنو

بسم الله الرحمن الرحيم

واکاوی سناریوهای پیش رو در مذاکرات ژنو

طرح مسئله:

تیم هسته‌ای کشورمان بی آن که توضیح قابل قبولی داشته باشد روزه سکوت گرفته بود و از روند مذاکرات و محتوای آن کمترین خبری منتشر نمی‌کرد و یا به خبررسانی «کلی»، و در مواردی «قطره چکانی» بسنده می‌کرد. حریف اما، اگرچه ادعا می‌کرد که به قول و قرار خود با تیم کشورمان پایبند است و درباره روند مذاکرات، سکوت خواهد کرد -اظهارات اشتون و شرمین- ولی با بهره‌گیری از شگرد «منبع خاکستری» تقریباً هیچ بخشی از محتوای مذاکرات را ناگفته باقی نمی‌گذاشت و گویاتر آن که با بهره‌گیری از فقدان حضور خبری تیم ایران، فضای رسانه‌ای و افکار عمومی را به نفع خود مدیریت می‌کرد.

در این مجال گام‌های پشت سر گذاشته شده در مذاکرات و همچنین مسیر پیش رو را بررسی کرده تا دانشجویان با نگاه کارشناسی به تحلیل بپردازند.

فهرست:

۲	چارچوب پیشنهادی ایران در ژنو ۴ (۲۳ و ۲۴ مهر ۱۳۹۲)
۷	راهبرد کلی تیم مذاکراتی ایران
۸	سناریوهای آینده: (سناریوهای دوم، سوم و اول به ترتیب دارای بیشترین احتمال وقوع هستند.)
۸	سناریوی اول: عدم حصول توافق موقت
۸	سناریوی دوم: توافق موقت به منظور گشایش اقتصادی و شرطی کردن افکار عمومی
۱۰	سناریوی سوم: حصول توافق موقت، حصول گشایش اقتصادی واقعی، توافق سریع روی راه حل جامع
۱۰	پیامدهای احتمالی توافق هسته‌ای ژنو
۱۱	نتایج تعلیق در صنعت غنی‌سازی
۱۳	نکاتی پیرامون وحدت رویه غرب در مذاکرات
۱۴	بررسی رفتار و نگاه روسیه در شرایط جدید
۱۶	پیشنهادات رسانه‌ای

چارچوب پیشنهادی ایران در ژنو ۴ (۲۳ و ۲۴ مهر ۱۳۹۲)

در گام اول

- ایران در یک زمان بندی ۶ ماهه، موارد زیر را می‌پذیرد:
۱. تعلیق غنی‌سازی ۲۰ درصد در نطنز و فردو
 ۲. تبدیل بخش اعظم ذخیره مواد ۲۰ درصد به مواد ۵ درصد
 ۳. کاهش تعداد ماشین‌های سانتریفیوژ فعال در نطنز
 ۴. عدم نصب ماشین‌های IR-۱ جدید در نطنز
 ۵. عدم نصب ماشین‌های IR-۲m جدید در نطنز
 ۶. عدم فعال‌سازی ماشین‌های نسل دوم موجود در بخش صنعتی نطنز
 ۷. ثابت نگهداشتن نرخ تولید اورانیوم ۵ درصد
 ۸. عدم فعال‌سازی ماشین‌های بیشتر در فردو
 ۹. نهایی کردن یک توافق با آژانس برای رسیدگی به مسائل باقی مانده
 ۱۰. افزایش دسترسی‌ها و بازرسی‌های آژانس
 ۱۱. توقف کار نصب تجهیزات جدید در راکتور آب سنگین اراک

در گام دوم

ایران می‌پذیرد که «پای بندی» خود را به درخواست‌های قطعنامه‌های شورای امنیت نشان بدهد.

۵+۱ حق غنی‌سازی ایران را به رسمیت می‌شناسد و ضمن لغو همه تحریم‌ها، می‌پذیرد که ایران در خاک خود غنی‌سازی انجام بدهد.

چارچوب پیشنهادی آمریکا در ژنو ۵ (۱۶ تا ۱۸ آبان ۱۳۹۲)

در جریان مذاکرات ژنو ۵، آمریکا بجای پاسخ به برنامه پیشنهادی ایران در ژنو ۴، خود یک پیشنهاد جدید بصورت یک متن ارائه کرد و از ایران خواست آن را بپذیرد.

تعهدات ۵+۱	تعهدات ایران	
<p>۱. تعدیل تحریم طلا و فلزات گران بها ۲. تعدیل تحریم صادرات محصولات پتروشیمی ایران ۳. تعدیل تحریم خودرو ۴. تعدیل تحریم قطعات هواپیما ۵. آزادسازی بخشی از پول های بلوکه شده ایران (۳ میلیارد دلار) ۶. عدم تصویب تحریم جدید نکته: سیاست ۵+۱ در این مرحله دادن امتیاز های حداقلی اما دهان پر کن</p>	<p>۱. تعلیق غنی سازی ۲۰ درصد در نطنز و فردو ۲. تبدیل بخش اعظم ذخیره مواد ۲۰ درصد به مواد ۵ درصد ۳. کاهش تعداد ماشین های سانتریفیوژ فعال در نطنز ۴. عدم نصب ماشین IR-۱ جدید در نطنز ۵. عدم نصب ماشین IR-۲m جدید در نطنز ۶. عدم فعال سازی ماشین های نسل دوم موجود در بخش صنعتی نطنز ۷. ثابت نگهداشتن نرخ تولید اورانیوم ۵ درصد ۸. عدم فعال سازی ماشین های بیشتر در فردو ۹. نهایی کردن یک توافق با آژانس برای رسیدگی به مسائل باقی مانده ۱۰. افزایش دسترسی ها و بازرسی های آژانس ۱۱. توقف کار نصب تجهیزات جدید در راکتور آب سنگین اراک ۱۲. پذیرش سقف انباشت برای مواد ۵ درصد (هم اکنون ایران ۱۰ هزار کیلو مواد ۵ درصد دارد)</p>	<p>گام اول</p>
	<p>۱. اجرای قطعنامه های شورای امنیت از سوی ایران ۲. تعدیل بیشتر تحریم ها ۳. رفع همه نگرانی های غرب ۴. به رسمیت شناختن حق غنی سازی ایران و ورود به مذاکره در این باره که ایران به چه مقدار غنی سازی در خاک خود «نیاز» دارد. ۵. لغو تحریم ها ۶. استفاده از ادبیات بدون پشتوانه عملی</p>	<p>گام دوم</p>

جمهوری اسلامی بعد از ظهر روز دوم مذاکرات (جمعه، ۱۷ آبان) متن پیشنهادی آمریکا را پس از چانه زنی های مختصر پذیرفت. اما به دو نکته ی مهم توجه داشت:

نکته اول: در گام اول بخش هایی از تحریم نفت و بانک هم تعدیل شود.

نکته دوم: در توافقنامه ای که درباره گام اول امضا می شود، ۵+۱ به این نکته اشاره

کند که در توافق جامع (نهایی) حق غنی‌سازی ایران را انکار نخواهد کرد.

در ادامه فرانسه خواستار اصلاح ۴ نکته در پیش‌نویس آمریکا می‌شود و اعلام می‌کند که در صورت عدم اصلاح این نکات، پیش‌نویس را امضا نخواهد کرد. این خواسته‌ها به شرح زیر است:

الف) فرانسه خواهان آن می‌شود که در توافق گام اول ایران متعهد شود که تمام ذخیره ۲۰ درصد خود را (و نه بخشی از آن را) رقیق کرده و به ۵ درصد تبدیل کند، یا از کشور خارج نماید و یا اینکه اکسید کند. این در حالی است که آمریکا عقیده داشته ایران می‌تواند بخش اندکی از این ذخیره را به صورت UF₆ با غنای ۲۰ درصد نگه دارد.

ب) فرانسه درخواست می‌کند ایران در همان گام اول، هر گونه فعالیت در راکتور آب سنگین اراک را متوقف کند، در حالی که آمریکا معتقد بوده است که ایران به شرط استفاده از آب معمولی و عدم سوخت‌گذاری، می‌تواند در طول مدت توافق موقت اولیه به ساخت و ساز در راکتور اراک ادامه بدهد.

ج) فرانسه با این موضوع که در گام اول بخشی از تحریم‌های مربوط به نفت و بانک تعدیل شود مخالف بوده است. علت این است که فرانسه عقیده دارد به دلیل نظام خاص قانونی اتحادیه اروپا - که کاملاً با آمریکا متفاوت است - هر گونه دستکاری در تحریم‌ها منجر فریادشیدن کل سیستم تحریم‌های اروپایی می‌شود.

د) فرانسه تاکید داشته است که نه در توافق اولیه و نه در توافق نهایی به هیچ وجه نباید حق ایران برای غنی‌سازی اورانیوم داخل خاکش به رسمیت شناخته شود چرا که اولاً ایران چنین حقی مطابق NPT ندارد و ثانیاً اگر هم حقی بوده توسط قطعنامه‌های شورای امنیت تعلیق شده است.

در پاسخ، طرح اصلاح شده ایران از پذیرش این موارد امتناع کرد، زیرا آن را فراتر از دستورالعمل‌های مذاکراتی می‌دانست. لذا ایران خواهان آن شد که متن را به تهران ببرد و ۱۰ روز دیگر (ژنو ۶) مجدداً درباره آن مذاکره شود.

راهبرد کلی آمریکا و ۱+۵ در مذاکرات پیش رو (ژنو ۶) به شرح زیر خواهد بود:

۱. آمریکا عقیده دارد ایران نیازمند توافقی است که تحریم‌ها را تا حدودی کاهش دهد، بنابراین قصد دارد در گام اول بیشترین مقدار امتیاز ممکن را از ایران دریافت کند.
۲. هدف آمریکا در توافق با ایران این است که اولاً جلوی پیشرفت بیشتر برنامه هسته‌ای ایران را بگیرد و ثانیاً بخش‌هایی از آن را به طور بالقوه به عقب برگرداند. از دید آمریکا فقط چنین تفاهمی است که می‌تواند فضای لازم برای مذاکرات جامع را ایجاد کند.
۳. ایران در طول دوران مذاکرات، امکان ایجاد پیشرفت‌های اساسی در برنامه فنی خود را نداشته باشد.
۴. هرگونه توافق موقت، اگر منجر به توافق نهایی نشود بی‌ارزش است به همین دلیل باید آمریکا آماده اعمال مجدد تحریم‌ها باشد.
۵. هرگونه توافق نهایی باید همه نگرانی‌های غرب درباره برنامه هسته‌ای ایران را رفع کند.
۶. از دید آمریکا صرف حصول توافق مهم نیست بلکه مهم این است که ایران چقدر به این توافق پای بند خواهد بود.
۷. دولت آمریکا اعتقاد دارد؛ رفتار تحریمی و تولید فشار کنگره باید خود را با روند دیپلماسی آمریکا هماهنگ کند نه با القائاتی که از جانب لابی‌های دیگر از جمله اعراب و اسرائیل انجام می‌شود.
۸. دولت آمریکا عقیده دارد هرگونه تحریم جدید در شرایط فعلی ممکن است نظام مذاکرات را - که از دید آنها به نفع آمریکا در حال پیشروی است - به هم بریزد لذا در مقطع فعلی این کار مضر است. آمریکا معتقد است؛ تحریم جدید برای ایران حامل پیام عدم جدیت مذاکراتی آمریکا خواهد بود.
۹. تحریم‌ها ابزار ایجاد تغییر محاسباتی در ایران بوده و این امر رخ داده است اما دلیلی وجود ندارد که تحریم بیشتر، تغییر محاسباتی بیشتری در ایران ایجاد کند.
۱۰. به زعم آمریکایی‌ها، ایران هیچگونه حق ذاتی برای غنی سازی ندارد.
۱۱. آمریکا به هیچ وجه نمی‌خواهد این مذاکرات بی‌نتیجه به پایان برسد چرا که گزینه‌های جایگزین (تحریم‌های بیشتر و درگیری نظامی) برای آن جذابیتی ندارد. ضمن اینکه روند جلب همکاری ایران در موضوعات غیر هسته‌ای (بویژه منطقه‌ای) نیز - که آمریکا به شدت به آن نیاز دارد - مسدود می‌شود. راهبرد جدید خاورمیانه‌ای آمریکا اساساً بر کاهش مداخله مستقیم و جلب همکاری ایران (که لزوماً به معنی بهبود روابط نیست) استوار است.

۱۲. آمریکا خواهان آن است که رسیدن ایران به نقطه‌ای که در ادبیات جامعه اطلاعاتی آمریکا «قابلیت حیاتی» یا «گریز هسته‌ای» (Break out) خوانده می‌شود، به تعویق بیفتد.

مقصود از قابلیت حیاتی نقطه‌ای است که در آن ایران قادر است اورانیوم لازم برای ساخت یک سلاح هسته‌ای (۲۵ کیلو اورانیوم ۹۰ درصد) را در زمانی بسیار کوتاه (کمتر از دو هفته) با چنان سرعتی تولید کند که آژانس هرگز به آن پی نبرد. این موضوع، قابلیت حیاتی برای گریز غیر قابل شناسایی هسته‌ای نامیده شده است. از نظر آمریکا ایران اکنون از حیث مقدار مواد ۵ و ۲۰ درصد و تعداد ماشین‌های سانتریفیوژ در موقعیتی است که می‌تواند در صورت اتخاذ تصمیم این اقدام را در حدود ۷ هفته انجام بدهد.

آمریکا معتقد است این زمان باید حداقل به ۶ ماه افزایش پیدا کند. برای این منظور باید:

این‌ها دقیقاً مواردی است که در گام اول درخواستی آمریکا به آن توجه شده است.

اولاً- تعداد ماشین‌های فعال ایران کم شود؛

ثانیاً- بازرسی‌های پروتکلی و فراپروتکلی بر تاسیسات هسته‌ای ایران افزایش پیدا کند؛

ثالثاً- ذخیره اورانیوم ۲۰ درصد ایران خنثی شود؛

رابعاً- ابعاد برنامه هسته‌ای ایران به یک اندازه‌ی خاص برای همیشه کوچک شود.

غرب معتقد است؛ اگر شرایط ذیل محقق شود، ایران از مرحله گریز هسته‌ای عبور خواهد کرد:

✓ نصب و فعال سازی سانتریفیوژها به تعداد ۲۰۰۰۰ دستگاه

✓ تولید ۱۰ هزار کیلو اورانیوم با غنای ۵٪ و یا ۲۵۰ کیلو اورانیوم با غنای ۲۰٪

✓ عدم تصویب و اجرایی نمودن پروتکل الحاقی

نکته اینجاست که در حال حاضر بازرسان آژانس هر ۲ هفته یک بار از تاسیسات نظنز وهرهفته یک بار از تاسیسات فردو بازدید می نمایند غرب ادعا می کند؛ اگر پروتکل الحاقی اجرا نشود و زمینه نصب دوربین های نظارتی آنلاین آژانس و بازرسی های سرزده بازرسان مقیم فراهم نگردد، ایران کمتر از دوهفته بدون اطلاع آژانس می تواند بمب هسته ای تولید نماید.

داخلی بویژه انتخابات آینده مجلس و ریاست جمهوری ۱۳۹۶ تسری بدهد. ۲۲. دولت ظاهراً تلاش می کند رهبر معظم انقلاب (مدظله العالی) را هدایت کننده اصلی روند جلوه بدهد ولی در اصل این کار برای در امان ماندن از انتقادات انجام می شود.

سناریوهای آینده:

(سناریوهای دوم، سوم و اول به ترتیب دارای بیشترین احتمال وقوع هستند.)

سناریوی اول: عدم حصول توافق موقت

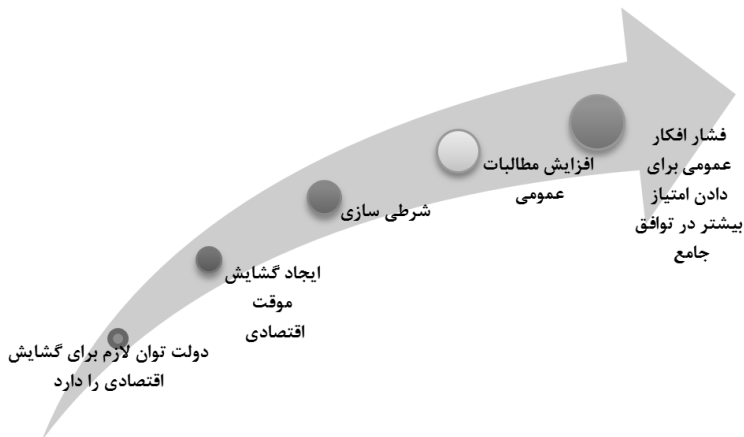
۱. این سناریو در صورتی رخ می دهد که نظام شروط ۱+۵ درباره ۴ موضوع ذخیره ۲۰ درصد، حق غنی سازی، تحریم نفتی و بانکی و راکتور اراک را که در پیش نویس آخر ژنو ۵ آمده نپذیرد و ۱+۵ هم شروط خود را تعدیل نکند.
۲. وقوع این سناریو مطلوب اسرائیل است چرا که اسرائیل اساساً به یک روند گام به گام و توافق موقت اعتقاد ندارد.
۳. این سناریو چندان محتمل نیست چرا که اولاً همانطور که جان کری اعلام کرده آمریکا تصمیم گرفته هر طور شده گام اول را بردارد، ثانیاً هیچ کدام از این موارد خط قرمز ایران نیست.
۴. در این شرایط احتمال اینکه مردم، آمریکا و خصوصاً اسرائیل را مقصر بدانند بیشتر از این است که نظام را مقصر اصلی بدانند.
۵. با این حال به نظر می رسد در وضعیت فعلی مطالبه افکار عمومی واگذاری حداکثر امتیازات تا جایی است که توافق اولیه رخ بدهد. افکار عمومی در ایران تحمل تداوم وضع فعلی را ندارد.
۶. در صورت وقوع این سناریو دولت سعی خواهد کرد بسته بودن دست خود، کمبود اختیارات و رفتارهای تندروها را علت این امر معرفی کرده و با سلب مسئولیت از خود نظام را مقصر عدم توافق و در نتیجه عدم حل مشکلات اقتصادی مردم نشان بدهد.

سناریوی دوم: توافق موقت به منظور گشایش اقتصادی و شرطی کردن افکار عمومی

پس از حصول توافق اولیه و آزاد شدن بخشی از اموال بلوکه شده ایران ۲ فرضیه مطرح خواهد شد :

فرضیه نخست:

دولت قدرت بهر برداری از این فرصت را دارد و می تواند در مدت کوتاهی طعم موقتی گشایش اقتصادی را به جامعه بچشاند در پی این اتفاق افکار عمومی آمادگی پرش به پله هلی بالتر انتظارات را یافته و شرایط برای چانه زنی دولت و نظام در خصوص واگذاری امتیازات بیشتر در توافق جامع (پس از ۶ ماه) ایجاد می شود.

فرضیه دوم :

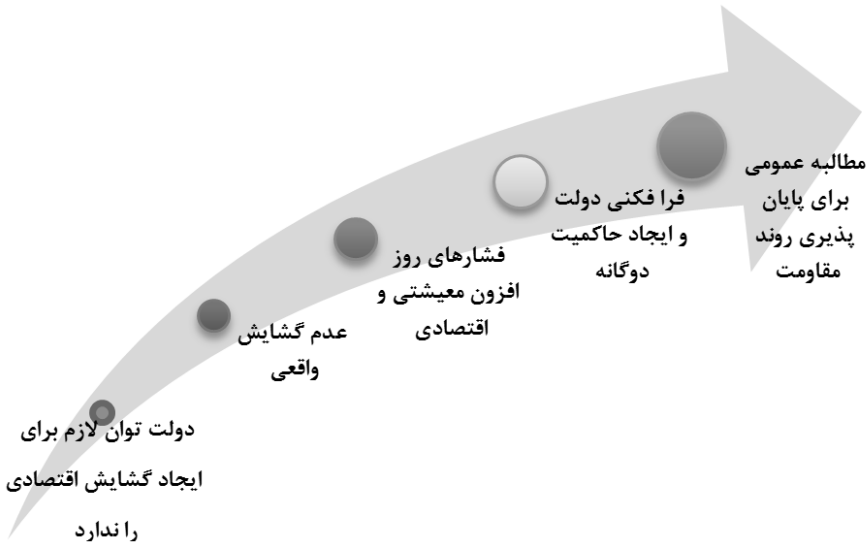
۱. در این شرایط دولت به دلیل ضعف تیم اقتصادی، وابسته نبودن همه مشکلات به کاهش تحریمها و افزایش انتظارات مردم قادر نخواهد بود بهبود فوری در زندگی مردم ایجاد کند.

۲. در این وضع مردم بیش از همه به دولت بدبین خواهند شد و در خواهند یافت که تبلیغات دولت درباره وابسته بودن حل همه مشکلات به رفع تحریمها دروغین بوده است.

۳. در این حالت جامعه حساسیت خود را نسبت به روند مذاکرات جامع کم خواهد کرد.

۴. در این حالت دولت سعی خواهد کرد این گونه استدلال کند که مشکل اصلی نه در مدیریت آن بلکه مربوط به عدم لغو تحریمهایی است که غرب آنها را برای توافق جامع نگه داشته است. به این ترتیب دولت فشار خود را روی نظام برای افزایش امتیازهایی که می توان در مذاکرات جامع روی میز گذاشت افزایش می دهد

و هم زمان تلاش می‌کند افکار عمومی را هم نسبت به این موضوع حساس نماید و در آن مطالبه ایجاد کند.

سناریوی سوم: حصول توافق موقت، حصول گشایش اقتصادی واقعی، توافق سریع روی راه حل جامع

۱. چنانچه توافق موقت حاصل شود و گشایش نسبی اقتصادی هم در پی آن رخ بدهد، احتمال توافق سریع روی راه حل جامع به نحو تصاعدی رشد می‌کند.

۲. مشکل اصلی این سناریو این است که حصول توافق جامع در غرب، به دلیل مقاومت اسرائیل و کنگره به مراتب دشوارتر از چیزی است که ظاهراً به نظر می‌رسد.

۳. این سناریو فشار افکار عمومی داخلی برای امتیاز دهی بیشتر در توافق جامع را در پی خواهد داشت.

پیامدهای احتمالی توافق هسته‌ای ژنو:

- با عنایت به اینکه این توافق از موضع ضعف بوده؛ لذا مشکل خاصی را در طولانی

مدت از ما حل نخواهد کرد و صرفاً اضطراب ما در لغو تحریم‌ها را علنی می‌سازد.

- این توافق اعتبار تفکر مقاومتی و ارزشی را در داخل کشور با افت شدید مواجه نموده و طیف زاویه‌دار با نظام مدعی می‌شوند که جریان اصولگرا توان حل مسائل استراتژیک را نداشته و با بحران ناکارآمدی در حل مشکلات مردم مواجه است.

- این توافق بی‌انگیزگی کارشناسان، متخصصین و پیمانکاران صنعت هسته‌ای - که سرمایه اصلی ج.ا.ا در این بخش بوده - را در پی خواهد داشت و ایجاد خط خروج این سرمایه‌ها از کشور و شکل‌گیری بحران نیروی انسانی متعهد و متخصص را به همراه دارد.

- طرف غربی به این یقین خواهد رسید که ابزار تحریم در قبال ج.ا.ا جوابگوست لذا محتمل است این فشار را به حوزه‌های دیگر نیز بکشاند.

- بی‌انگیزگی کارشناسان، متخصصین و پیمانکاران صنعت هسته‌ای که سرمایه اصلی ج.ا.ا در این بخش بوده و ایجاد خط خروج این سرمایه‌ها از کشور و شکل‌گیری بحران نیروی انسانی متعهد و متخصص. لازم بذکر است تعلیق ۶ ماهه نیز این مصیبت را بدنبال خواهد داشت که جبران ناپذیر است.

- جریان اصلاح‌طلب این توافق را به یک سرور و جشن ملی مبدل ساخته و از آن بعنوان توافق بزرگ یاد کرده و آن را محصول کارآمدی جریان اصلاح‌طلب در اداره امور کشور نشان خواهد داد.

- هم در برنامه پیشنهادی آمریکا در مذاکرات ژنو ۵ تصریح شده که در گام پایانی، غنی‌سازی ایران باید به مقدار «نیاز» باشد و هم دکتر صالحی در تکمیل برنامه دولت جدید در موضوع هسته‌ای اعلام نموده تولید نسل دو سانتریفیوژها متوقف و سانتریفیوژهای نسل یک صرفاً به اندازه نیاز انجام گیرد.

ملاحظه: تولید براساس نیاز یک فریب استراتژیک می‌باشد که در ادبیات طرف ایرانی و طرف غربی مشترک است. «تولید صرفاً براساس نیاز» در حقیقت به معنای توقف کامل برنامه هسته‌ای ایران است؛ چرا که براساس تئوری «تولید مطابق نیاز فعلی» ایران می‌بایست صنعت غنی‌سازی خود را تا ۵ الی ۱۰ سال آتی تعطیل نماید.

نتایج تعلیق در صنعت غنی‌سازی تأسیسات

- تحقیقاتی شدن سایت‌ها و مجموعه‌های هسته‌ای (همانند تحقیقاتی کردن سایت فردو)

- اغلب تجهیزاتی که طی چندسال اخیر و با صرف هزینه‌ی چند صد میلیارد

تومانی نصب شده می‌بایست تخریب و مجدداً یک سایت تحقیقاتی و یک آزمایشگاه تحقیقاتی طراحی و نصب شود.
- در این شرایط نصب ماشین‌های نسل بالاتر متوقف خواهد شد

نیروی انسانی

- بی‌انگیزه شدن پرسنل فعال
- ایجاد روحیه ی‌ی‌ا‌س و ناامیدی و بی‌انگیزگی در تیم فنی و کارشناسی (شبیه فضایی که با پذیرش قطع‌نامه‌ی ۵۹۸ در جنگ اتفاق افتاد)
- خروج محققین از صنعت هسته‌ای و جذب در سایر بخش‌های صنایع
- با تحقیقاتی شدن برخی سایت‌ها و مجموعه‌های هسته‌ای، باید بخشی از نیروهای انسانی فعال در خطوط تولید را اخراج کرده و در عوض تعدادی نیروی تحقیقاتی استخدام کنیم

تأمین کنندگان مواد اولیه و تجهیزات

- تأمین کنندگان، همکاران خود را در کشورهای خارجی از دست خواهند داد
- حوزه‌ی فعالیت خود را از صنعت هسته‌ای به صنعت دیگری منتقل می‌کنند
- زنجیره‌ی تأمینی که طی ۱۰ سال شکل گرفته از بین می‌رود
- غرب فرصت می‌یابد تا مطالعه‌ی بیش‌تری نموده و برخی از فرآیندهای تأمین را شناسایی و به‌طور جدی‌تر مسدود نماید.

تولیدکنندگان داخلی قطعات و تجهیزات

- ضرر مالی قابل توجهی به‌بنگاه تولیدی بخش خصوصی که در این حوزه سرمایه‌گذاری کرده‌اند وارد می‌شود
- کارخانه‌ی تولیدی پس از تحمل این ضربه‌ی جبران‌ناپذیر، از صنعت هسته‌ای خارج شده و وارد حوزه‌های تولیدی و صنعتی دیگری می‌شود
- حتی اگر این تعلیق برداشته شود، پیمان‌کار وارد فضای همکاری با صنعت هسته‌ای نمی‌شود
- ضریب وابستگی این صنعت بسیار افزایش می‌یابد

اطلاعات و اسرار فنی

خروج افراد فعال در صنعت هسته‌ای می‌تواند به‌خروج جدی اطلاعات فنی و فاش شدن اسرار این صنعت منجر شود و دشمن می‌تواند اسرار فنی به‌دست

آورد و به راحتی افراد مهم، مطرح و موثر را شناسایی و تهدید، تطمیعاً ترور کند.

انگیزه‌های توسعه و برنامه‌های تحولی مجالی برای طرح نخواهد داشت

- امکان توسعه‌ی صنعت غنی‌سازی و هسته‌ای با اهداف نظام در حوزه‌های مختلف از دست می‌رود

- امکان پیگیری اهداف بالاتر در تولید موتورهای هسته‌ای در کشتی‌ها، زیردریایی‌ها، باتری‌های خورشیدی و ... به طور کامل از بین خواهد رفت

تولیدات

- تبدیل همه‌ی محصولات تولید ۲۰٪ به پودر یا صفحات سوخت که قابلیت برگشت به حالت قبل (گاز) را از دست می‌دهد.

ما اگر کل محصول فعلی کیک زرد با غنای ۵٪ و ۲۰٪ را به پودر تبدیل کنیم، قدرت مانور خود را در تبدیل اورانیوم غنی شده با غنای لازم (مثلاً ۷٪، ۱۵٪ و ...) از دست می‌دهیم لذا در واقع به نوعی اورانیوم لازم برای امور فنی دیگر را نخواهیم داشت و به دلیل کمبود کیک زرد، قدرت تولید مجدد UF₆ غنی شده با غنای کافی وجود نداشته و به بن‌بست خواهیم رسید.

- توقف یا تعلیق فعالیت‌های علمی و تولید اورانیوم غنی شده.

نکته پایانی آنکه با تغییرات ایجاد شده در خطوط تولید، هزینه‌های هنگفت صورت پذیرفته در تاسیسات هسته‌ای کشور طی دهه‌ی اخیر به هدر خواهد رفت.

نکاتی پیرامون وحدت رویه غرب در مذاکرات

وحدت رویه غرب عملاً با فروپاشی ایده تحریم در حال دگرگونی است و احتمال تغییر شیفت موضوع تحریم هسته‌ای به حوزه‌های دیگر از قبیل موضوع حقوق بشر و یا حتی موشک‌های بالستیک و نقش بازدارنده ایران در منطقه وجود دارد. رویکرد دوپایه‌ای غرب که به صورت فشار و مذاکره بود، به تعامل و بازدارندگی به صورت همزمان پیش خواهد رفت.

رفتار فرانسه بیش از آنچه که تابع یک رویکرد سیاسی باشد، تابع تأثیرپذیری از لابی صهیونیستی و نگرش سهم خواهی اقتصادی در رژیم تخفیف تحریم

است. لذا برنامه خاص و ویژه از جانب ج.ا.ا برای تنظیم رفتار فرانسه در موضوع هسته‌ای امری بدیهی است.

توافق هسته‌ای بین آمریکای اوباما و ج.ا.ا به پیروزی انتخاباتی دموکرات‌ها در نوامبر آتی کمک خواهد کرد. اوباما سعی می‌کند مشت خود را برای بهره‌گیری از موضوعات داغ بین‌المللی در عرصه داخلی آمریکا باز نکند. فلذا کشاندن پرونده ایران تا شش ماه آینده به نظر غیر واقع‌بینانه است. بلکه این موضوع نیازمند ۱۱ ماه آینده است و توافق نهایی می‌تواند در مهر ماه ۱۳۹۳ به عنوان یک ارزش افزوده و ایفای نقش در درون آمریکا تأثیر وارد کند.

انگلیس کماکان بازی دوگانه خود، بین شرکای اروپایی و آمریکا را ادامه خواهد داد و همزمان تلاش خواهد کرد سهم جدیدی را به صورت مستقل در حوزه سیاست خارجی ایران و مدیریت خدمات بانکی، بیمه، کشتی، حمل و نقل و... به دست آورد. تغییر ملایم مواضع انگلیس پیرامون احیای روابط دیپلماتیک بخشی از این پروژه است که سعی می‌کند ناز را با نیاز برای ج.ا.ا تدوین کند.

آلمان به طور طبیعی و تاکتیکی وارد خنثی‌سازی بخشی از اقدامات جمهوری خواهان در برابر اوباما و حل مرحله‌ای موضوع هسته‌ای ایران خواهد شد. عطش آلمان برای حفظ ارزش یورو و بازگشت به موقع به اقتصاد ایران، موضوع با اهمیتی تلقی می‌شود، لذا سعی خواهد کرد تا سیاست خویشتن‌داری را به ج.ا.ا توصیه کند.

بررسی رفتار و نگاه روسیه در شرایط جدید

رفتار و نگاه روسیه در شرایط جدید با تأخیر در حال شکل‌گیری است؛ بدلیل اینکه روسیه تلاش می‌کند امتداد قبلی و نقش خود در بحث هسته‌ای را کماکان حفظ کند. از این منظر، روسیه با روی کارآمدن دولت جدید و احتمال سرعت تعامل ایران با غرب، موضوع هسته‌ای را هم فرصت و هم تهدید تلقی می‌نماید و عملاً از نگاه حامی خود در گذشته فاصله گرفته است.

مذاکرات ژنو ۵ و چگونگی حضور روسیه در این اجلاس که با اخبار متفاوتی همراه بود) بخشی از انعکاس این تردید در روسیه است. در شرایط جدید پیش‌بینی می‌شود که روسیه آرام، آرام وارد یک نوع سیاست دوگانه در موضوع هسته‌ای با ایران شود.

بخشی از این سیاست دوگانه در چارچوب تغییر فشار غرب نسبت به ایران و فرصت‌یابی مجدد روسیه برای یک همکاری بدون مزاحم با ایران است. بخش تهدید آن نیز، خروج ایران از بن بست فعلی و کاهش اتکا به نقش روسیه و

افزایش انتخاب ایران در حوزه سیاست خارجی است. احتمالاً روسیه در شش ماه آینده تا رسیدن به یک توافق نسبتاً مطلوب، سیاست موازنه سازی با غرب را ادامه دهد ولی تحولات موجود ژئوپلیتیکی خصوصاً کاهش تنش ایران با غرب در موضوع هسته ای، افزایش تعاملات انرژی ایران، ورود ایران به یک نوع تفاهم ملایم با غرب در افغانستان در ۲۰۱۴، می تواند روسیه را نسبت به سیاست های بازدارنده در مناسبات ایران و غرب تحریک نماید.

روسیه احتمالاً با توجه به احتیاط های جدید در موضوع هسته ای ایران، رویکردهای خود را تا حدودی تغییر خواهد داد و وارد الگویی از رقابت و همکاری در موضوع هسته ای خواهد شد و نقشه خود را که به عنوان حامی آشکار و بازدارنده پنهان، دنبال می نمود، تا حدودی تغییر خواهد داد.

روسیه تبادل اطلاعاتی خود را با ج.ا.ا در حوزه هسته ای با هوشمندی جدیدی دنبال و احتمالاً از سناریوی القای اطلاعات بیشتر پیروی خواهد کرد.

در حوزه رسانه ای و دیپلماسی عمومی (جدا از سیاست رسمی)، روسیه با طرح سؤالاتی جدید به سمت نوعی تردید افکنی حرکت خواهد کرد. این موضوع در دوره قبلی اجلاس ژنو، بعد از دولت جدید در چارچوب اختلافات محدود بین نماینده روسیه، آقای ریابکوف با وزارت خارجه روسیه مشهود بود.

احتمالاً روسیه در بخش های تسلیحاتی، سعی خواهد کرد در رایزنی های دفاعی با سیاست نرمتر ولی کم نتیجه، حرکت کند و با توجه به تغییر سفیر ایران در روسیه، کانال های ارتباطی خود را در حوزه های تبادل نظامی و تعمیر آن به دیگر حوزه ها افزایش دهد تا بدین وسیله، دولت جدید ایران را در محاسبات متأثر سازد.

روسیه با توجه به قرار گرفتن ایران در مسند ریاست بر در مجمع جهانی گاز، به شدت نگران پسرعت شدن همکاری های ایران و اروپا در بخش گازی است و تمرکز خود را در قفل کردن هر چه سریعتر قرار داد گازی ایران با سوئیس (آلمان) در بحث ترانس آدریاتیک مضاعف خواهد کرد.

فعالیت جریان نفوذ روسیه در حوزه اروپای غربی بمنظور تولید ایجاد اخلال در مناسبات ایران با اروپا فعال خواهد شد.

روسیه هنوز از ذخیره های استراتژیک خود در موضوع ایران، بهره برداری کامل نکرده است و در این خصوص، همسویی تاکتیکی می تواند بین روسیه، رژیم صهیونیستی و حتی عربستان (علیرغم ناراحتی روس ها از سیاست های منطقه ای عربستان و مذاکرات بندر بن سلطان در مسکو که با تهدید عملیات در سوچی همراه بود) افزایش یابد. (ضروری است اقدامات بازدارنده مورد پیش بینی قرار گیرد.)

پیشنهادات رسانه ای

- توجه به دو نکته حیاتی در مجموعه اقدامات تبیینی، تبلیغی، ترویجی و رسانه‌ای ضروریست و آن اینکه اولاً به طور جدی از ساخته شدن دو قطبی موافقین و مخالفین مذاکرات در افکار عمومی پرهیز شود و ثانیاً حتی المقدور از اعتبار رهبر معظم انقلاب له یا علیه مذاکرات هزینه نگردد مگر در مواردی که ذیلاً به آن‌ها اشاره می‌شود.

- انتساب بخش مثبت مذاکرات به نظام یعنی؛ اقتدار درون زای نظام که غرب را وادار به تمکین نسبت به مذاکرات نموده است و بیان این موضوع که این جنبه‌های مثبت محصول حمایت، مدیریت و مجوزهای شخص رهبرانقلاب؛ زحمات فنی کارشناسان متعهد در صنعت هسته‌ای و تفکر مقاومتی است.

- از سوی دیگر با رعایت ملاحظات و ظرافت‌ها (عدم انتساب عنوان سازشکار و مرعوب به تیم مذاکره کننده) اقدام به نقد هوشمندانه توافق مذکور نموده و ضمن انداختن توپ در زمین غرب اعلام نمائیم تکالیف دو طرف در این توافق متوازن و همسنگ نبوده و مذاکره کنندگان ایرانی ضمن دقت در رفتار غرب می‌بایست بهتر عمل کرده و با اجتناب از تعجیل فعلی، سطح مطالبات ج.ا.ا از غرب را در گام نخست افزایش دهند.

- در استفاده از ادبیات خیانت برای تیم مذاکره کننده و توافق مذکور شدیداً پرهیز گردد.

- ضروریست سناریوهای مختلف دولت در توافق با غرب و تبعات فنی و اقتصادی هر کدام برای افکار عمومی تشریح گردد تا افکار عمومی نسبت به این روند آگاهی لازم را کسب نماید. از سوی دیگر سناریوخوانی رفتار غرب حائز اهمیت ویژه‌ای است.

- همچنین می‌توان با برشمردن نقاط منفی این توافق آن را موید بدبینی رهبر انقلاب به آمریکا دانست و ضمن برجسته سازی این علائم بدبینی، منویات ایشان در عدم اعتماد به غرب را مستندسازی نمود.

- باید به تیم مذاکره کننده هشدار داد که این مسائل متوجه توافق موقت است لذا ضروریست در توافق جامع با دقت بیشتری وارد شد. به عبارتی دیگر با مسئولین و مردم را ناظر به آینده بحث نماییم. همچنین باید نسبت به تکرار تجربه دوم خرداد (تعلیق غنی سازی) هشدار داده شود.

- بایستی دو گام اصلی که مذاکرات است تبیین گردد گام نخست اینکه اتفاقات محصول مقاومت ۱۰ ساله ملت ایران است و گام دوم تمرکز بر آمادگی برای نبرد بزرگتر و طرح مطالبات اساسی (مثلاً رفع تحریم نفت و بانک) تعریف گردد.

- بر وعده‌ها و سخنان تیم هسته‌ای و به خصوص شخصیت ظریف تمرکز شده و باز نشر شود (در راستای مطالبه‌گری‌های بعدی)
- بر این نکته کلیدی تمرکز گردد که تحریم‌ها چنانچه کار آمد بود ادامه می‌یافت و گزینه نظامی به آن ضمیمه نمی‌شد.
- ملی سازی خطوط قرمز رسانه ای و پرهیز از تفسیر سیاسی و جناحی مهم است
- بایستی بر موضوع استکبار ستیزانه تاکید شود و این موضوع به اطلاع افکار عمومی برسد که راه حل همه ی مسائل هسته ای تازه به نقطه ۶ سال قبل نسبت به آمریکا خواهیم رسید.
- مجلس شورای اسلامی می‌بایست فعالانه‌تر با موضوع برخورد نموده و جنبه مطالبه‌گری را بالا برده و نسبت به توافق جامع ورود نماید.
- باید به خوبی این موضوع را تشریح نمود که ناراحتی ظاهری اسرائیل و فرانسه از توافق امریکا با ج.ا.ا واقعی نیست و در واقع محصول یک تقسیم کار هوشمندانه است و نباید ایران فریب این بازی را بخورد. (بازی پلیس بد، پلیس خوب)

وحدت رویه غرب عملاً با فروپاشی ایده تحریم در حال دگرگونی است و احتمال تغییر شیفت موضوع تحریم هسته ای به حوزه های دیگر از قبیل موضوع حقوق بشر و یا حتی موشک های بالستیک و نقش بازدارنده ایران در منطقه وجود دارد. رویکرد دوپایه ای غرب که به صورت فشار و مذاکره بود، به تعامل و بازدارندگی به صورت همزمان پیش خواهد رفت.

دبیرخانه شورای تبیین مواضع بسیج دانشجویی

قرارگاه شهید زین الدین